

संपादकीय...

संपादक
दिपक मोरेश्वर नाईक

मतदान एकदा बॅलेट पेपरवर होऊन जाऊद्या!

निवडणूक आयोग संवैधानिक संस्था आहे. आयोगाचे उत्तरदायित्व हे या देशाच्या जनतेप्रती असले पाहिजे. मात्र गेल्या काही वर्षांमध्ये संविधानाचे रक्षण करण्याची जबाबदारी असलेल्या या संस्थेचे अस्तित्व संपत चालल्याचे आरोप होत आहेत. महाराष्ट्रात स्थानिक स्वराज्य संस्था निवडणूक बॅलेट पेपरवर घेऊन त्यांचा सर्व कारभार पारदर्शक असल्याचे दाखवून देण्याची संधी आहे. या निवडणुकांना तसाही चार साडेचार वर्षे उशीर झाला आहे. आता बॅलेट पेपरवर निवडणूक घेऊन मतपत्रिका मोजण्याला किती वेळ लागतो तेही यामुळे स्पष्ट होईल. निवडणूक आयोग पारदर्शक आहे, लोकशाहीशी प्रामाणिक आहे, हेदेखील छातीठोकपणे सांगता येईल.

लोकशाहीमध्ये मताधिकाराला अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. ह्याएक व्यक्ती, एक मतह् हे तत्व भारतीय संविधानाने स्वीकारले आहे. या तत्त्वाची, नियमाची किंवा कायद्याची अंमलबजावणी करण्याचा अधिकार निवडणूक आयोग या संविधानिक संस्थेला संविधानाने दिला आहे. मात्र आज निवडणूक आयोग आपलं निहित कर्तव्य पार पाडत आहे का? असा सवाल उपस्थित केला जात आहे. लोकसभा निवडणूक आणि त्यानंतर झालेली महाराष्ट्र विधानसभा निवडणुकीचे कवित्व काही संपता संपत नाही. लोकसभेत भारतीय जनता पक्षाला बहुमत मिळाले, त्यांनी चारसौ पार ची वळगना केली होती, ते ती पूर्ण करू शकले नाही. लोकसभेमध्ये काँग्रेसला १११ जागा मिळाल्या. त्यांच्या नेतृत्वातील इंडिया आघाडीला २२० जागा मिळाल्या. यापाठोपाठ झालेल्या महाराष्ट्र विधानसभेत मात्र काँग्रेस आणि त्यांचे मित्रपक्ष शिवसेना (ठाकरे) आणि राष्ट्रवादी काँग्रेस (शरद पवार) यांचा धुव्वा उडाला. फक्त पाच-सहा महिन्यात झालेल्या विधानसभा निवडणुकीत महाविकास आघाडीला अवघ्या ४६ जागा मिळाल्या. लोकसभेत महाराष्ट्रातून घवघवीत यश आणि सहाच महिन्यात असं काय झालं की, तिन्ही पक्षांना ५० जागाही नाही. यानंतर काँग्रेस आणि सर्वच पराभूत पक्षांनी निवडणुकीतील पराभवाचे राजकीय विश्लेषण सुरू केले. त्यासोबतच मतदान पट्टेनं, मतदान प्रक्रिया, मतदार याद्यांचाही अभ्यास करायला सुरुवात केली. यातून समोर आलेले चित्र हे थेट निवडणूक आयोगाकडे बोट दाखवणारे आहे.

निवडणूक आयोगाकडून राबवली जाणारी मतदान प्रक्रिया गेल्या काही वर्षांपासून संशयाला फेऱ्यात आली आहे. ईक्वीएमद्वारे होणारे मतदान हे साक्षक आहे, मतदान कोणाला केले आणि ते कुठे नोंदले गेले या सर्वांबद्दल शंका घेतली जात आहे. महाराष्ट्र विधानसभा निवडणुकीत मतदानाची निर्धारित वेळ संपल्यानंतर झालेला मतदानाचा आकडा चक्रावून टाकणारा आहे. तब्बल ७० लाख मते वाढली. हा मुद्दा सर्वच विरोधी पक्षांनी उपस्थित केला. राहुल गांधी यांनी या संबंधी वृत्तपत्रात लेख लिहिल्यानंतर यावर निवडणूक आयोगाने उत्तर देण्याऐवजी महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस आयोगाचे वकीलपत्र घेऊन पुढे आले. मतदान झाल्यानंतर नोंदवली गेलेली आकडेवारी पूर्णपणे समोर येण्यासाठी दुसरा दिवस लागतो. मात्र महाराष्ट्रात मतदानाची शेवटची टक्केवारी समोर येण्यासाठी नेहमीपेक्षा जास्त काळ लागला. दुसरी सर्वात मोठी बाब म्हणजे गेल्या ३० वर्षांमध्ये राज्यात विधानसभेला एवढे मतदान नव्हते. आणि तिसरी महत्त्वाची गोष्ट म्हणजे मतदानाची वेळ संपल्यानंतर ७६ लाख मतदारांनी मतदान केल्याचे आयोगानेच अधिकृतितर्या सांगितले. यावरून आयोगाच्या कामावर अधिक शंका घेतली जाऊ लागली. वाढलेल्या मतदानाचे पुरावे देण्याची मागणी वचित बहुजन आघाडीने निवडणूक आयोगाकडे केली. त्यांच्याकडून समाधानकारक उत्तर मिळाले नाही तेव्हा पक्षाचे सर्वसर्वा प्रकाश आंबेडकरांनी निवडणूक आयोगाविरोधात उच्च न्यायालयात धाव घेतली. वाढलेल्या मतदानामध्ये १११ जागांवर सर्वाधिक मतदान वाढले होते. एवढे मतदान अचानक कसे वाढले हा बेसिक प्रश्न याचिकाकर्त्यांचा होता. मात्र मुंबई उच्च न्यायालयाने आयोगाविरोधातील याचिका फेटाळली. न्यायालयाने आयोगाला किमान स्पष्टीकरण देण्यास सांगितले असते तर बऱ्याच गोष्टी समोर आल्या असत्या.

काँग्रेस नेते राहुल गांधी हे वारंवार महाराष्ट्राचे उदाहरण देऊन मतचोरीचा आरोप निवडणूक आयोगावर करत आहेत. जे महाराष्ट्रात केले तेच बिहारमध्ये करण्याचा घाट घालता जात असल्याचा इशारा ते देत आहेत. राहुल गांधींनी निवडणूक आयोगावर काही प्रश्न उपस्थित केले, काही आरोप केले तर काही मागण्या केल्या आहेत. बंगळुरू सेट्रल या एका मतदारसंघात ४० हजार बोगस मतदारांची यादीच राहुल गांधी गुरुवारी पत्रकारांसमोर घेऊन आले. यामध्ये मतदारांचा पत्ताच गायब आहे. एखाद्या सर्वसामान्य नागरिकाला त्याच्या मतदान ओळखपत्रावर पत्ता नसेल तर किती त्रासाला सामोरे जावे लागले याची कल्पना आहे. मतदान ओळखपत्रावर पत्ता या रकान्यात फक्त शून्य (०) (-) किंवा असे चिन्ह असलेली ४० हजार नावे त्यांनी शोधून काढली.

भारतीय जनता पक्षाविरोधात अँटी-इन्क्म्बेंसी कधीच नसते, मात्र भाजपेतर पक्ष सत्तेत असेल तेव्हा मात्र या फॅक्टरचा परिणाम मतदानावर मोठ्या प्रमाणावर होताना दिसतो. निवडणूक आयोगाकडे पूर्वी फारशी आधुनिक उपकरणे आणि दळणवळणाची साधने नव्हती. तेव्हा निवडणुकीची प्रक्रिया ही लवकर पार पडत होती, आता सर्व साधने, यंत्रणा हातात असताना निवडणूक प्रक्रिया महिना-महिना चालते. एका राज्यात एकाच दिवशी निवडणूक का होत नाही. निवडणूक आयोग राजकीय पक्षांना इलेक्ट्रॉनिक डेटा देत नाही, हा डेटा दडवून ठेवण्यामागे, लपवून ठेवण्यामागे त्यांचा काय उद्देश आहे. असे प्रश्न आयोगाच्या कारभारावर उपस्थित होत आहेत. याचे समाधानकारक उत्तरदेखील त्यांच्याकडून दिले जात नाही.

राहुल गांधी यांनी निवडणूक आयोगाला आता आरोपीच्या पिंजऱ्यातच उभे केले आहे. महाराष्ट्रात वाढलेल्या ७६ लाख मतांचे गणित जुळवण्यासाठी त्यांनी आयोगाकडे मतदानाचे सीसीटीव्ही फुटेज मागितले. जर सध्याकाळी सहानंतर ७६ लाख मतदान वाढले असेल तर मतदान केंद्राबाहेर त्यावेळी रांगाच रांगा लागलेल्या दिसल्या पाहिजे. त्याचे सीसीटीव्ही फुटेज आयोगाने दिले पाहिजे होते. मात्र आयोग तसे कोणतेही पुरावे देत नाही. प्रकाश आंबेडकर यांनीही असाच सवाल उपस्थित केला होता. मतदानाची निर्धारित वेळ संपल्यानंतर मतदान केंद्र परिसरात रांगेत जेवढे लोक उभे आहेत त्यांना मतदानाचा अधिकार असतो. मतदानाची वेळ संपल्यानंतर त्यांना टोकन दिले जातात. हे टोकन देण्याची पद्धतदेखील वेगळी आहे, शेवटच्या व्यक्तीला क्रमांक एकचे टोकन दिले जाते आणि तिथून उलटी गणती करत मतदान केंद्राच्या दारात उभ्या असलेल्या व्यक्तीला शेवटचे टोकन मिळते. असे टोकन वाटप केल्याची नोंद निवडणूक आयोगाने दिली पाहिजे. ज्यामुळे स्पष्ट होईल की ७६ लाख मतदान खरोखर वेळ संपल्यानंतर वाढले.

आता न्याय पालिकेनेच याकडे दखल द्यावी अशी हतबलता देशातील प्रमुख विरोधी पक्षांचे नेते राहुल गांधी यांनी केली आहे. मात्र महाराष्ट्रात हा प्रयोग होऊन गेला. उच्च न्यायालयाने आयोगाविरोधातील याचिका फेटाळून लावली. राहुल गांधी हे बिहारमध्ये असा फजीवांडा होऊ नये यासाठी सतर्क आणि आक्रमक झाले आहेत. त्यांनी मतदानामध्ये कसा-कसा घोळ झाला आहे, याचे प्रेझेंटेशनच दिले आहे. याला त्यांनी मतांची चोरी असे नाव दिले. निवडणूक आयोग सत्ताधारी पक्षाला जिंकवण्यासाठी ही मतांची चोरी करत असल्याचा त्यांचा आरोप आहे. डुप्लिकेट मतदार, बोगस आणि अमान्य मते, एकाच पत्त्यावर शेकडोंनी मतदार, आणि मतदान ओळखपत्रावरील अमान्य छायाचित्र, तसेच फॉर्म-६चा दुरुपयोग केला जात असल्याचाही त्यांनी आरोप केला आहे. या सर्व प्रकारे मतांची चोरी करण्यात आल्याचा दावा केला जात आहे.

महाराष्ट्रात या वर्षाअखेर मुंबई-ठाणे महापालिकेसह इतर स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुका होणार आहेत. या निवडणुकीसाठी देखील ईक्वीएम मशीनचाच वापर केला जाणार आहे.

ईक्वीएम मशीन बंद करण्याची विरोधकांची मागणी आहे, मात्र आयोग अजूनही त्यात बदलण्याच्या मनःस्थितीत नाही. उलट मतदाराने केलेले मतदान हे त्याने दिलेल्या चिन्हावरच गेले हे तपासण्याची व्यवस्था असलेले व्हीव्हीपॅट मशीन या निवडणुकीत वापरणार नसल्याचे जाहीर केले आहे. आधीच आयोगाच्या कारभारावर आणि ईक्वीएमवर शंका त्यात पारदर्शकतेचा अभाव अशी ही निवडणूक कारणावर आहे. यासाठी राज्य निवडणूक आयोगाने मतदानाला जास्त वेळ लागले हे कारण दिले आहे. त्यामुळे या निवडणुकीबद्दल शंका अधिक वाढल्या आहेत. एकदा बॅलेट पेपरवर निवडणूक घेऊन आयोग सर्वांच्या शकेंच निरसन करायला का घाबरत आहे? अन्यथा बशीर बद्र साहेबांच्या भाषेत म्हणावे लागेल की, कुछ तो मजबूरियां रही होंगी, यूँ कोई बेवफा नहीं होता.

‘बेस्ट’ परवड

मुंबई शहरात ओला, उबेर, रिक्शा-टॅक्सीने प्रवास करणाऱ्या प्रवाशांची संख्या वाढत चालली असली तरी, आजही ३४ लाख प्रवासी बेस्टच्या बसेसमधून प्रवास करतात. प्रवाशांनी बेस्टकडे पाठ फिरवली, ‘बेस्ट’ची आर्थिक स्थिती मंदावली, बेस्ट तोट्यात जात असल्याची चर्चा गेल्या अनेक महिन्यांपासून ऐकायला येते; परंतु वास्तव हे आहे की, सर्वसामान्य प्रवाशांच्या खिशाला परवडणारी ही सेवा भविष्यात अखंड सुरू राहावी अशी मुंबईकरांची अपेक्षा आहे. कामगार कर्मचाऱ्यांच्या घामावर मुंबई उभी आहे. श्रीमंतीचा मुकुट मुंबईच्या डोक्यावर असला तरी, कामगारांच्या श्रमावर मुंबईचे वैभव टिकून आहे. मुंबईत आलेला माणूस हा उपाशी राहात नाही, त्याला काम मिळते असा देशभर प्रचार झाल्याने मुंबईत देशाच्या कानाकोपऱ्यांतून लोक रोजगारासाठी येतात. बेस्टसारख्या परिवहन सेवेत काम करणारा कर्मचारी हा इथला भूमिपुत्र आहे. बेस्टमधल्या नोकरीत राहून त्याने मुंबईकरांची सेवा केली, त्या कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्तीनंतर आर्थिक ताण सोसावा लागतो ही बातमीसुद्धा मनाला क्लेशदायक वाटते. निवृत्त अधिकाऱ्या आणि कर्मचाऱ्यांना थकबाकी मिळत नसल्याने बेस्ट उपक्रमाला प्रचंड रोष सहन करावा लागत आहे. बेस्टमधील जवळपास साडेचार हजार निवृत्त कर्मचारी व अधिकाऱ्यांची सप्टेंबर २०२२ पासून

विचारायला हवेत.बेस्ट बसच्या जन्माचा प्रवास प्रेरणादायी आहे. घोड्याने ओढणाऱ्या ट्रामपासून, तर डिझेल-इलेक्ट्रिक हायब्रीड एसी बस ते प्रदूषणमुक्त इलेक्ट्रिक बसपर्यंत, विविध प्रकारच्या बसेस व तितक्याच प्रकारच्या वाहतूक सेवा बेस्टने मुंबईकरांना आजवर दिल्या. बेस्टचा जन्म इ. स. १८७३ मध्ये ट्रामवे कंपनीच्या रूपात झाला. ट्राम गाड्यांना वीज पुरवता यावी म्हणून बेस्टने वाडी बंदर येथे नोव्हेंबर १९०५ मध्ये औष्णिक वीज केंद्र स्थापन केले त्यातूनच पुढे बेस्टवर मुंबईला वीज पुरवठा करण्याची जबाबदारी आली. बेस्टची पहिली बस १५ जुलै १९२६ मध्ये अफगाण चर्च ते क्रॉफर्ड मार्केट या मार्गावर धावली. मुंबईकरांनी या सेवेचे जोरदार स्वागत केले. १९४७ मध्ये देश स्वतंत्र होण्याच्या एक आठवडा आधीच बेस्ट सेवानिवृत्ती कर्मचाऱ्यांना त्यांची देणी मिळत नाहीत, आता मराठीचा पुळका आलेल्या उबाठा सेनेला बेस्ट कर्मचाऱ्यांनी प्रश्न

मुंबईच्या कोणत्याही भागात जायला सध्या बेस्टची सेवा उपलब्ध आहे. आर्थिक तोट्यात सापडल्याने बेस्टच्या गाड्यांची संख्या दिवसेंदिवस रोडावत चालली आहे. आज बेस्ट उपक्रमाचा तोटा हा साधारण बारा हजार कोटींच्या जवळपास पोहोचला आहे. एकेकाळी ४२ हजार संख्या असलेला कर्मचारी वर्ग २४ हजारांवर आला आहे. त्यामुळे बेस्टमध्ये कोणतीच गोष्ट शाश्वत राहिलेली नाही. त्यात बेस्टला कायमस्वरूपी महाव्यवस्थापक नाहीत. गेल्या दोन ते तीन वर्षांतच तीन ते चार महाव्यवस्थापक होऊन गेले. आजच्या घडीला आशीष शमाही बेस्टचा अतिरिक्त कार्यभार सांभाळत आहेत. खासदार नारायण राणे यांनी १७ एप्रिल रोजी बेस्ट महाव्यवस्थापकांची भेट घेऊन बेस्टमधील अनेक प्रश्न मार्गी लागावेत, यासाठी प्रयत्न केले. मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस, उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्याकडे बेस्ट प्रशासनातील प्रलंबित प्रश्नांवर चर्चा झाल्यानंतर

२७ एप्रिल रोजी बेस्ट तिकीट वाढीचा निर्णय झाला. बेस्ट बस भाडेवाढीमुळे बेस्टच्या तिजोरीत अंदाजे वार्षिक ६०० कोटी रुपये जमा होतील, असा अंदाज आहे. यामुळे बेस्टला थोडीफार आर्थिक मदत होईल. या निर्णयामुळे सध्या बेस्टच्या उत्पन्नाचा दिवसाला तिकीट दरातून मिळणारा अडीच कोटी रुपयांचा आकडा साडेतीन कोटीपर्यंत पोहोचला. मुंबई महापालिकेने बेस्टला विश्वासात न घेता, तीन वर्षांपूर्वी किमान भाडे पाच रुपये करण्याचा निर्णय घेतला होता. त्याचा फटका बेस्ट प्रशासनाला पडला होता. मुंबई महापालिकेने ज्या पद्धतीने मदत करण्याचे आश्वासन दिले होते, तेवढी रक्कम बेस्टच्या पदरात पडत नसल्याने, दिवसेंदिवस बेस्टच्या तोट्यातील आकडा वाढत गेला होता. एकेकाळी हाच विद्युत पुरवठा विभाग बेस्टच्या परिवहन उपक्रमाला पूरक ठरून तग देऊन राहिला होता, म्हणून आज इतकी वर्षे बेस्टचा वाहतूक विभाग हा अखंडपणे सुरू राहिला. मात्र आता सर्व बाजूंनी आर्थिक कोंडी झाल्याने बेस्टच्या परिवहन विभागाला उतरती कळा लागली. बेस्ट प्रशासन हे मुंबई महापालिकेत विलीनीकरण करावे, ही मागणीही सातत्याने कर्मचारी संघटनांकडून केली गेली. बेस्ट प्रशासनाने भाडेवाढीच्या निर्णयामुळे काहीसा बेस्टला दिलासा मिळाला असला तरी, तोट्यातून मार्ग कसा काढायचा हा प्रश्न अद्याप अनुत्तरितच आहे.

न्यायालयाच्या तंबीनंतर आता तरी ईडी बदलेल का?

ईडीचे म्हणजे अंमलबजावणी संचालनालय हे नाव उच्चारले तरी सत्ताधारी असो वा विरोधक, नोकरशहा असो किंवा धनदांडगे उद्योजक सर्वांच्याच काळजात धप्स होते. करचोरी, लाचखोर, काळ्या पैशाचा पांढरा करणाऱ्यांना पोलीस, प्राप्तिकर विभाग, लाचलुचपत विभागाची कधी वाटली नव्हती, एवढी दहशत ईडीने मागच्या दशकभरात निर्माण केली आहे. हेराफेरी करणाऱ्यांना कायद्याचा धाक नक्कीच वाटावा. दोषींवर कठोरात कठोर कारवाई व्हावी, अशी अपेक्षा सर्वसामान्यांकडून केली जाते. परंतु ईडीचा आतापर्यंतचा ट्रॅक रेकॉर्ड पाहिला असता, ईडीने वेगवेगळ्या प्रकरणांत आतापर्यंत ज्या ज्या लोकांवर कारवाई केली आहे, ज्यांना ज्यांना गजाआड टाकले आहे, ते दोषी सिद्ध होऊन त्यांना शिक्षा होण्याचे प्रमाण अत्यंत नगण्य आहे. परवा एका खटल्याची सुनावणी करताना सर्वोच्च न्यायालयाने याच मुद्द्यावर बोट ठेवत ईडीला कडक शब्दांत फटकारले आहे. ईडीने कायद्याच्या कक्षेत राहून काम करावे, गुंडगिरी थांबवावी, असे म्हणत सर्वोच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश उज्ज्वल भुईया यांनी ईडीच्या प्रकरणांमध्ये शिक्षा होण्याच्या कमी दराबद्दल चिंता व्यक्त केली. आम्ही जनतेचे स्वातंत्र्य आणि ईडीची प्रतिमा या दोन्हीबद्दल चिंतिता आहे, असेही न्यायाधीशांनी नमूद केले.

विजय मदनलाल चौधरी खटल्याच्या २०२२ निकालाविरुद्ध सर्वोच्च न्यायालयात पुनर्विचार याचिका दाखल करण्यात आली आहे. या याचिकेवरील सुनावणीदरम्यान ईडीच्या बदमाशीचा मुद्दा उपस्थित झाला. ही याचिका न्यायमूर्ती सूर्यकांत, न्यायमूर्ती उज्ज्वल भुईया आणि न्यायमूर्ती एन. के.सिंह यांच्या खंडपीठासमोर सुरू होती. या सुनावणीदरम्यान, ईडीची

बाजू मांडणारे अतिरिक्त सॉलिसिटर जनरल एस.व्ही. राजू यांनी आरोपींना ईसीआयआर (एन्फोर्समेंट केस इन्फॉर्मेशन रिपोर्ट) ची प्रत देणे आवश्यक नाही, असा युक्तिवाद खंडपीठापुढे केला. ईसीआयआर हा एक प्रकारचा एफआयआर असतो, जो ईडी नोंदवते. एस.व्ही. राजू यांच्या या मुद्द्याची फोड केली असता, त्यातून हाच अर्थ निघतो की एखाद्या आरोपीविरुद्ध संबंधित तपास यंत्रणेने ज्या ज्या कारणांखाली गुन्हा (एफआयआर) नोंदवला आहे, त्या एफआयआरची प्रतच त्याला द्यायची नाही. म्हणजे आरोपीला त्याच्यावर नेमके काय आरोप लावण्यात आलेत, हेच माहीत नसेल, तर तो कशाच्या आधारे त्याची बाजू मांडेल किंवा स्वतःला निर्दोष सिद्ध करू शकेल, हा प्रश्न इथे स्वाभाविकपणे उपस्थित होतो.

सत्ताधारी पक्षातील कुठल्या तरी लहान-मोठ्या नेत्याने विरोधातील नेत्याच्या आर्थिक व्यवहारासंबंधी प्रश्न उपस्थित करायचे. त्याच्याविरोधात पोलिसांच्या आर्थिक गुन्हे शाखेकडे तक्रार नोंदवायची, ईओडब्ल्यूने या तक्रारीच्या आधारे संबंधिताला चौकशीला बोलवायचे,

मग ईडीने स्वतःहून अशा प्रकरणांत ईसीआयआर नोंदवून घ्यायची, संबंधिताच्या घरी-कार्यालयात छापेमारी करायची किंवा त्याच्या मागे चौकशीचा ससेमिरा लावून एकेदिवशी त्याला गजाआड करायचे, असे प्रकार मागच्या १० वर्षांत केवळ महाराष्ट्रासह देशभरात आपण वेगवेगळ्या प्रकरणांत पाहिले आहेत. एकदा ईडीच्या तावडीत सापडला की पुढचे सहा महिने-वर्षभर तुरुंगात अडकलात म्हणून समजा. कारण पीएमएलएच्या विशेष न्यायालयासमोर कितीही तारीख पे तारीख झाली तरी जामीन मिळणे नेमके काय आरोप लावण्यात आलेत, हेच माहीत नसेल, तर तो कशाच्या आधारे त्याची बाजू मांडेल किंवा स्वतःला निर्दोष सिद्ध करू शकेल, हा प्रश्न इथे स्वाभाविकपणे उपस्थित होतो.

देशभरातल्या विरोधी पक्षातील असंख्य नेत्यांनी अशाप्रकारे तुरुंगाची हवा खाल्ली आहे. त्यातील काहीजणांनी सत्ताधारी पक्षात जाऊन ईडीच्या ससेमिर्यातून स्वतःची सुटका करून घेतलीय, तर काहीजण डोक्यावर अटकेची टांगती तलवार घेऊन जगत आहेत.

आतापर्यंत वेगवेगळ्या प्रकरणांमध्ये ईडीने मागच्या ५ वर्षांत सुमारे ५ हजार ईसीआयआर दाखल केले आहेत, पण शिक्षा १० टक्क्यापेक्षाही कमी आरोपींना झाली आहे. आरोपी जर ५ ते ६ वर्षांच्या न्यायालयीन कोठडीनंतर, निर्दोष सुटत असतील, तर कोठडीत असताना त्यांच्यावर आतापर्यंत जो काही सरकारी खर्च झाला, त्याची जबाबदारी कुणाची, हा खर्च कोण भरेल? दादाभाई आरोपी वकिलांची फीज बाळगून प्रकरण लांबवण्यासाठी वेगवेगळ्या टप्प्यांवर अर्ज दाखल करतात. त्यामुळे पीएमएलए प्रकरणांमध्ये सुनावणीला विलंब होतो, हा एस.व्ही. राजू यांनी केलेला युक्तिवादही तद्दम बंपक ठरतो. याआधीही सरन्यायाधीश भूषण गवई यांनी ईडीला एका प्रकरणात फैलावर घेतले होते. श्रीमान राजू, कृपया तुम्ही आम्हाला तोंड उघडायला लावू नका. नाहीतर, आम्हाला ईडीविरोधात कठोर शब्दांचा वापर करावा ल

दुदैवाने महाराष्ट्रात आम्हाला तुमच्याबद्दल अत्यंत वाईट अनुभव आला आहे. तोच प्रकार आता संपूर्ण देशात पसरवू नका. राजकीय लढाई ही निवडणुकीच्या रिंगणात लढायला हवी. पण, राजकीय लढाईत तुमचा वापर केला जातोय, अशा कडक शब्दांत सरन्यायाधीशांनी ईडीचे वाभाडे काढले होते. खरे तर ईडी ही कुठलीही व्यक्ती नसून सरकारी तपास यंत्रणा आहे. कधीकाळी सीबीआयला केंद्र सरकारच्या पिंजऱ्यातला पोपट किंवा सरकारच्या हातचे बाहुले म्हटले जायचे. विरोधकांना अडचणीत आणण्यासाठी सीबीआयचा वापर केला जायचा, आज तसाच ईडीचा वापर केला जातोय. त्यामुळेच ईडी कितीही स्वायत्त तपास यंत्रणा असली, तरी तिची कुठलीही विश्वासार्हता समाजात उरलेली नाही. त्याला ईडीच जबाबदार आहे. त्यामुळे कधी ना कधी सत्ताबदल करत ईडीची ही गुंडगिरी जनताच थांबवेल, हे नक्की.

'या' वस्तू कधीही मोफत घेऊ नका, अन्यथा होईल मोठे आर्थिक नुकसान!

आपल्या दैनंदिन जीवनात अनेकदा आपण काही वस्तू दुसऱ्यांकडून मोफत घेतो किंवा भेट म्हणून स्वीकारतो. पण वास्तुशास्त्रानुसार, काही विशिष्ट वस्तू अशा आहेत, ज्या कधीही मोफत किंवा भेट म्हणून स्वीकारू नयेत. असे केल्यास तुमच्या जीवनात आर्थिक समस्या आणि नकारात्मकता येऊ शकते, अशी मान्यता आहे.

१. मीठ
वास्तुशास्त्रानुसार, मीठ कधीही कोणाकडून मोफत घेऊ नये. असे मानले जाते की, मीठ मोफत घेतल्याने व्यक्तीवर कर्ज वाढते आणि आर्थिक संकट येते. जर तुम्हाला मीठ कोणाकडून घ्यावे लागले, तर किमान काही रुपये तरी द्यावेत, अगदी एक रुपया जरी दिला तरी चालेल. यामुळे त्याचा नकारात्मक प्रभाव टाळता येतो.

२. सुई
सुई ही अशी वस्तू आहे जी सहजासहजी मोफत घेतली जाते किंवा दिली जाते. पण वास्तुशास्त्रानुसार, सुई मोफत घेणे शुभ मानले जात नाही. असे केल्याने कुटुंबात वाद वाढतात आणि घरात

घरातील आर्थिक चणचण दूर करण्यासाठी झाडूचा 'हा' उपाय टरेल फायदेशीर...

हिंदू धर्मांमध्ये वास्तुशास्त्राला विशेष महत्त्व दिले जाते. वास्तुशास्त्राच्या नियमांचे पालन केल्यामुळे तुमच्या घरातील वातावरण सकारात्मक होण्यास मदत होते. त्यासोबतच जीवनामध्ये सकारात्मक बदल देखील दिसून येतात. झाडू, जो सामान्य घरगुती वस्तू वाटतो, तो वास्तू आणि शास्त्रांमध्ये देवी लक्ष्मीचे प्रतीक मानला जातो. जुन्या ग्रंथांमध्ये स्पष्टपणे सांगितले आहे की ज्या घरात झाडूचा अनावर केला जातो तिथे लक्ष्मी वास करत नाही. झाडू बदलताना काही नियमांचे पालन केल्याने केवळ गरिबी दूर होत नाही तर घरात सकारात्मक ऊर्जा आणि संपत्तीची स्थिरता देखील टिकून राहते.

वास्तुशास्त्रातील ३ अतिशय महत्वाचे नियम जाणून घ्या, ज्यांचे पालन न केल्यास देवी लक्ष्मीला राग येऊ शकतो. हिंदू धर्मात झाडू हे केवळ स्वच्छता साधन मानले जात नाही, तर ते देवी लक्ष्मीशी संबंधित प्रतीक देखील मानले जाते. वास्तुशास्त्राच्या नियमांचे पालन नाही केल्यामुळे तुमच्या महत्वाच्या कामांमध्ये अडथळे निर्माण होतात. त्यासोबतच घरामध्ये वास्तुदोष निर्माण होतो. वास्तूदोष निर्माण झाल्यामुळे तुमच्या घरातील सदस्यांमध्ये वाद आणि भांडण होऊ शकतात.

'या' ५ चांगल्या सवयी पतीला बनवू शकतात भाग्यवान आणि धनवान!

भारतीय संस्कृतीत पत्नीला गृहलक्ष्मी मानले जाते. पतीच्या यशात पत्नीचा मोठा वाटा असतो, असे अनेकदा म्हटले जाते. वास्तुशास्त्रानुसार, पत्नीच्या काही सवयी केवळ घरात सकारात्मक ऊर्जांचा आणत नाहीत, तर पतीच्या प्रगती आणि आर्थिक समृद्धीसाठीही अत्यंत शुभ मानल्या जातात. आजतकने दिलेल्या माहितीनुसार, पत्नीच्या कोणत्या ५ सवयी पतीला भाग्यवान आणि धनवान बनवू शकतात, ते जाणून घेऊया.

- सकाळी लवकर उठणे
जी पत्नी सकाळी लवकर उठून घर स्वच्छ करते आणि देवाची पूजा करते, तिच्या घरात सकारात्मक ऊर्जा टिकून राहते. अशा घरात नेहमी सुख-समृद्धी नांदते आणि पतीला कामात यश मिळते. सूर्योदयापूर्वी उठणे हे आरोग्य आणि समृद्धी दोन्हीसाठी शुभ मानले जाते.
- पूजेपूर्वी 'हे' काम करणे
वास्तुशास्त्रानुसार, स्त्रीने स्नान केल्यानंतर आणि पूजेला बसण्यापूर्वी आपल्या कपाळावर टिळा किंवा कुंकू लावणे अत्यंत शुभ मानले जाते. असे केल्याने पतीचे आयुष्य वाढते आणि त्याच्या कामात येणारे अडथळे दूर होतात. हे सौंदर्य आणि सौभाग्याचे प्रतीक मानले जाते.
- चपाती बनवताना 'हा' उपाय करणे
घरात चपाती बनवताना पहिली चपाती गाईसाठी बाजूला काढणे खूप शुभ मानले जाते. जी पत्नी नियमितपणे असे करते, तिच्या घरात कधीही अन्न आणि पैशाची कमतरता भासत नाही. यामुळे घरात लक्ष्मीचा वास राहतो आणि पतीला धनलाभाचे योग येतात.
- सायंकाळी तुळशीची पूजा करणे
संध्याकाळी तुळशीला दवा लावणे आणि तिची पूजा करणे अत्यंत शुभ मानले जाते. जी पत्नी दररोज सायंकाळी तुळशीची पूजा करते, तिच्या घरात सुख-शांती राहते आणि पतीला प्रत्येक कामात यश मिळते. तुळशीला लक्ष्मीचे रूप मानले जाते आणि तिची पूजा केल्याने घरात धन-धान्य वाढते.
- नियमितपणे स्वच्छता राखणे
घराची नियमित स्वच्छता राखणे, विशेषतः संध्याकाळच्या वेळी कचरा बाहेर न फेकणे, हे लक्ष्मीच्या आगमनासाठी शुभ मानले जाते. जी पत्नी घरात स्वच्छतेची पूर्ण काळजी घेते आणि विशेषतः संध्याकाळी घराची साफसफाई करत नाही, तिच्या घरात धन-समृद्धी वाढते. यामुळे घरात सकारात्मक ऊर्जा आणि धन आकर्षित होते.

या दिशेला चुकूनही ठेवू नका पैसे, नाहीतर येऊ शकते आर्थिक संकट

वास्तुशास्त्रानुसार, घरात पैसे कोणत्या दिशेला ठेवले जातात, याला खूप महत्त्व आहे. जर पैसे चुकीच्या दिशेला ठेवले, तर आर्थिक समस्या निर्माण होऊ शकतात आणि घरात अशांती येऊ शकते. असे मानले जाते की, ज्या घरात पैसे चुकीच्या दिशेला ठेवले जातात, तिथे देवी लक्ष्मीचा वास नसतो आणि नकारात्मक ऊर्जा पसरू लागते. वास्तू टिप्स काय सांगतात आणि कोणत्या दिशेला पैसे ठेवणे टाळावे, ते जाणून घेऊया

पैसे ठेवण्यासाठी योग्य आणि अयोग्य दिशा

- आग्नेय दिशा- येथे पैसे ठेवणे

वास्तुशास्त्रानुसार या दिशेला लावा मोगरा! घरात राहील सकारात्मक ऊर्जा!

मोगऱ्याच्या फुलांचा सुगंध अत्यंत मोहक आणि मनाला आनंद देणारा असतो. हे फूल दिसायला आकर्षक असतं. पण अनेकदा मोगऱ्याला बहरच येत नाही. त्यांची पाने, कळ्या सुकून जातात. ज्यामुळे तो कोमंजून जातो. मोगऱ्याचे रोपटे घरात लावल्याने घराची शोभा द्विगुणीत होतेच त्याचबरोबर ज्योतिष आणि वास्तुशास्त्रीय दृष्टिकोनातून अनेक फायदे होतात. जर आपण मोगऱ्याचं रोप योग्य दिशेला लावलं तर त्याचे शुभ परिणाम आपल्याला नक्की मिळतील.

मोगऱ्याचे झाड लावण्याचे फायदे वास्तुशास्त्रानुसार मोगऱ्याचे झाड लावल्याने घरातील नकारात्मक ऊर्जा दूर होते. आणि सकारात्मक ऊर्जा वाढते. तसेच मानसिक ताण कमी होतो. घरात शांतता आणि समृद्धी नांदते. गृहकलह कमी होतात आणि नातेसंबंधात गोडवा येतो. मोगरा कोणत्या दिशेला लावावा?

वास्तुशास्त्रानुसार मोगरा ईशान्य दिशा (उत्तर-पूर्व), उत्तर दिशा किंवा पूर्व दिशा या दिशांना लावावा. यामुळे घरात शांतता, आनंददायी वातावरण आणि आर्थिक समृद्धी येते. या दिशेला हवा आणि सूर्यप्रकाश सहज मिळतो, जे मोगऱ्याच्या वाढीसाठी आवश्यक आहे.

मोगरा आणि पूजा
मोगऱ्याची फुलं भगवान शिव, विष्णू आणि लक्ष्मी माता यांच्या पूजेत वापरल्यास शुभ फळ मिळते. गुरुवार आणि शुक्रवार या दिवशी

अडथळे येऊ शकतात. त्यामुळे पश्चिम दिशेत पैसे ठेवणे टाळावे.

३. उत्तर दिशा - येथे ठेवा पैसे:
वास्तुशास्त्रानुसार, पैसे ठेवण्यासाठी किंवा तिजोरी ठेवण्यासाठी उत्तर दिशा सर्वात शुभ मानली जाते. उत्तर दिशा ही धनाची देवता कुबेर यांची दिशा मानली जाते. या दिशेला पैसे ठेवल्याने घरात धनवृद्धी होते, आर्थिक स्थिरता येते आणि समृद्धी वाढते. कुबेर देवाचा आशीर्वाद लाभल्याने घरात पैशाची कमतरता भासत नाही.

४. ईशान्य दिशा - पैसे ठेवणे टाळा:
घरातील ईशान्य कोपरा म्हणजे उत्तर-पूर्व दिशा. या दिशेतही पैशाची जागा किंवा तिजोरी ठेवणे टाळावे. हे वास्तुदोषाला आमंत्रण देते असे मानले जाते.

वास्तुशास्त्राचे नियम पाळून पैसे योग्य दिशेला ठेवल्यास घरात सकारात्मक ऊर्जा वाढते आणि धन-धान्याची कमतरता भासत नाही. तर चुकीच्या दिशेने ठेवल्यास आर्थिक अडचणींना सामोरे जावे लागू शकते.

बेडरूममध्ये या वस्तू ठेवता ?

कधी कधी आपल्या आजूबाजूला आपण अशा काही वस्तू ठेवतो किंवा वापरतो ज्याचे परिणाम आपल्याला माहित नसतात. मात्र काही वस्तूंचा तुमच्या आरोग्यावर गंभीर परिणाम होऊ शकतो. आपल्या बेडरूममध्ये देखील आपण अनेक गोष्टी ठेवतो. काही जुन्या वस्तू बेडरूममध्ये जर तुम्ही ठेवत असाल तर आरोग्यासाठी हे घातक ठरू शकते. या वस्तू नेमक्या कोणत्या ते जाणून घेऊया...

जुन्या उशा - आपल्याला अनेकदा एखादी जुनी उशी कायम कमफर्टेबल वाटते. मात्र झोपताना कायम फार जुनी किंवा फाटलेली उशी वापरणे आरोग्यासाठी चांगले नसते. याचे कारण म्हणजे वषाणूवर्ष वापरल्याने उशीत धुळीचे कण, घामाचे घटक जमा होतात. ज्यामुळे संसर्गाचा धोका असतो. त्यामुळे तुमची उशी फार जुनी झाली असेल तर ती बदलण्याची गरज आहे.

सिंथेटिक एअर फ्रेशनर्स - अनेकदा आपण बेडरूममध्ये फ्रेश वाटण्यासाठी एअर फ्रेशनर्सचा वापर करतो. मात्र तुम्हाला माहित आहे का यामध्ये काही विषारी रसायने असतात. एका संशोधनातून ८६% एअर फ्रेशनर्समध्ये फॅथलेट्स असल्याचे आढळले आहे.

ज्यामुळे आपल्याला अस्थमा, श्वसन समस्या, संसर्गाचा धोका निर्माण होतो.

जुनी गादी - जुन्या उशीप्रमाणे बेडरूममध्ये जुनी गादी ठेवणेही आरोग्यासाठी घातक असते. घरात गाद्या देखील आपण वषाणूवर्ष वापरतो. मात्र जुन्या गादीमुळे तुमची झोप आणि पाठीवर परिणाम होऊ शकतो. जर तुम्ही गादी फार जुनी झालेली असेल तर त्यामुळे पाटदुखीचा त्रास होतो. तसेच तुमची झोपही कमी होऊ शकते.

चुकूनही घरातील भिंतींना 'या' रंगानी रंगवू नका!

वास्तुशास्त्रानुसार घर हे आपल्यासाठी मुख्य साधन आहे. यातील प्रत्येक कानाकोपरा हा आपल्याला सकारात्मक ऊर्जा प्रदान करतो. आपल्या प्रत्येकाला घरात सुख, शांती, समृद्धी आणि सकारात्मक ऊर्जा टिकून राहावी असं वाटतं. त्यामुळे घर बांधताना किंवा सजवताना आपण अनेकदा वास्तुशास्त्रातील उपाय करतो. पण घराला रंग देताना आपण या सगळ्या गोष्टींकडे दुर्लक्ष करतो आणि नकारात्मक ऊर्जा घरात प्रवेश करू लागते. वास्तुशास्त्रानुसार भिंतींचे रंग केवळ सौंदर्य वाढवण्यासाठी नसून, ते आपल्या आयुष्यातील ऊर्जा, आर्थिक स्थिती आणि मानसिक आरोग्यावर थेट परिणाम करतात. चुकीच्या रंगांमुळे घरात आर्थिक अडचणी, तणाव आणि कोटिबिक अशांती निर्माण होऊ शकते. त्यासाठी भिंतींवर कोणते रंग लावणे टाळायला हवे जाणून घेऊया.

- काळा रंग - आर्थिक अडचणींसह नकारात्मकता काळा रंग वास्तुप्रमाणे अशुभ मानला जातो. हा रंग नकारात्मक ऊर्जेला आकर्षित करतो. ज्यामुळे मानसिक तणाव, एकाकीपणा आणि नैराश्य वाढते. यामुळे घरात धन येण्याचे साधन देखील थांबते. तसेच आर्थिक संकट निर्माण होण्याची शक्यता वाढते.
- गडद तपकिरी - नातेसंबंध, व्यवसायात अडथळा गडद तपकिरी रंग हा स्थिरतेचे प्रतीक असले तरी,

भिंती रंगवण्यासाठी याचा वापर केल्यास मानसिक आरोग्यावर परिणाम करतो. आपल्यातील आळशीपणाची भावना अधिक वाढते. इतकेच नाही तर घरात वाद देखील वाढतात. नोकरी धंद्यात अडथळे निर्माण होतात.

३. डाकं ग्रे - नैराश्य, आर्थिक संकट
जर आपण आपली संपूर्ण खोली राखाडी रंगाने रंगवली तर आपल्याला नैराश्याला सामोरे जावे लागू शकते. अचानक निराशा, एकाकीपणा आणि आर्थिक संकट वाढतात. या रंगामुळे व्यक्तीचा दृष्टीकोन बदलतो. तसेच संधी हातातून निसटण्याच्या शक्यता वाढतात.

४. लाल रंग - संताप, ताणतणावात वाढ
अनेकांना घराच्या भिंतींना लाल रंग हवा असतो. हा रंग ऊर्जा जरी प्रदान करत असला तरी मंगळाचा कारण आहे. ज्यामुळे घरात सतत राग, आक्रमकता, तणाव आणि मानसिक अशांती निर्माण होऊ शकते. देवघर आणि बेडरूममध्ये हा रंग चुकूनही लावू नका.

५. गडद निळा - करिअरमध्ये अडथळे
निळा रंग हा शांततेचे प्रतीक मानले जाते. पण वास्तुशास्त्रानुसार भिंतींवर हा रंग वापरणे अशुभ मानले जाते. या रंगामुळे मनावर दडपण येते. उत्साह कमी होतो, कामात लक्ष लागत नाही. इतकेच नाही तर मुलांचे अभ्यास लक्ष राहात नाही. ज्यामुळे प्रगतीच्या वाटा बंद होतात.

घराच्या भिंती रंगवताना योग्य रंगांची निवड करणे अत्यंत महत्वाचे आहे. चुकीचे रंग केवळ सौंदर्य नाही तर आपल्या जीवनात नकारात्मक परिणाम घडवू शकतात. वास्तुशास्त्रानुसार हलके, सौम्य आणि सकारात्मक ऊर्जा देणारे रंग वापरणे अधिक लाभदायक ठरते

